

Kapitali 5. MEEQQANUT AKIUUSSUTISSIISARNEQ

Meeqqat akiuussutissinneqartut nalunaarutigineqartarput, sulisulli taarseraannerujussuat pissutaalluni nalunaaruteqartarnek ataavartuunanilu pitsaaasuunngilaq. Qarasaasiaq atorlugu napparsimasut ataasiakkaat pillugit allattuiffik sumiiffinni tamani atuutsilereeraluaq tamanna naatsorsueqqissaarnermi paasissutissanik pitsaanagerusunik pissarsiaqarfiunngilaq. Akiuussutissiinerit qarasaasiakkut nalunaarsuivimmuut Æskulap-imut nalunaarsornerisa assigiinngitsorujussuarmik ingerlanneqarnerat sumiiffiillu ilaanni nalunaarsorneqannginnerat tamatumunnga pat-sisaapput.

Akiuussutissiinerit nalunaarsornerini naatsorsuutitut sunniuteqarsinnaasutut maluginiagassaatu ukuupput:

- Kisitsisit annikinnerat.
- Sumiiffinnut allanut nutserarnerup innutaasut amerlassusaannik nikerartitsinera.
- Paasissutissat kikkunnit aallaaveqarnerisa paasineqarsinnaannginnerat pissutigalugu tutsuiginassusaasa qulakkeerneqarsinnaannginnerat.
- Sulisut taarseraannerat pissutaalluni nalunaarsuinerit patajaatsumik ingerlanneqannginnerat.
- Sumiiffinni arlaqartuni akiuussutissiisarnerup nikerartumik ingerlanneqarnera. Akiuussutissiineq ataatsikkut pisarpoq, taamaasilluni meeqqat ukiuinut agguarlugit naatsorsueqqissaarnermi kisitsisinit amerlanerulersarlutik.

Meeqqat akiuussutissinneqartarnerat pillugu paasissutissat nalunaarutigineqartut tunngavigalugit agguaqatigiissinneri kiisalu akiuussutissat suuneri sumiiffinnut agguarlugit titartukkatigit paasiuminarsarneqarput.

2008-imi nuna tamakkerlugu meeqqanik 3-niit 5-inut ukiulinnik toqqusaarlummut/difteri, noqarnermut/stivkrampe, illumoornermut/kighoste, nukillaarnermik nappaammut/polio aamma tappiorannartumik Hæmofilus influenzae B-mik patsiseqartumik qaratsap ameraasaagut iggissakkulluunniit aseruuttoornermut akiuussutissiineq ataatsimut isigalugu pitsaasutut nallertariaqarpoq. Toqqusaarlummut/difteri noqarnermut/stivkrampe illumoornermut/kighoste nukillaarnermik nappaammut/polio 5-nik ukiulinnut akiuussutisseeqqittarneq 70%-iulluni 2007 imisut appasitsigaaq, mæslinginut savarnermut qimmeralannermullu/røde hunde akiuussutissiineq (MFR2) ukiup siuliani 60%-iuseq 79%-imut qaffassimavoq, sinerissamili sumiiffiit ataasiakkaat ilaat meeqqat ukiuini pineqartuni akiuussutissiinerinik nalunaaruteqarsimangillat.

Januaarip 1-ani 2008 ukioqatigiiaanut agguarlugit paasissutissat sakiiallummut akiuussutissiisarnek kisiat pinnagu, Kalaallit Nunaanni naatsorsueqqissaartarfimmiit kisitsit naatsorsuinerimi atornerqarput. Meeqqap inunngornerani sakiiallummut akiuussutissiisarnek inassutaamat 2008-imi inunngortut amerlassusaat naatsorsuinerimi tamatumani atornerqarpoq.

Qaanaami Ittoqqortoormiini ernisoqarsimangimmat inoorlaanik sakiiallummut akiuussutissiisoqarsimangilaq.

Tamakku saniatigut meeraaqqanik sakiiallummut akiuussutissamik kapitereersimasunik sumiiffimmuut allanut nuuttoqarsimasinnaanera, meeraaqqerisullu inorlutik inuusimasut 2800 grami qaangerlugu oqimaassuseqaleraangata akiuussuserneqarnerisa nalunaarutigisarnerat, kisitsisit tutsuiginaateqarnerannut apeqqusiivoq.

Meeqqat ukiui nalunaarneqanngimmata taamaasillunilu meeraaqat annerusut nalunaarutigineqareersullu ilaanersut takuneqarsinnaanngimmat, meeraaqerisut sakiiallummut akiuussutissisarneq pillugu nalunaarutaat ilanngunneqanngillat (Nuummi 183-it, Sisimiuni 36-it, Uummannami 14-it Upernavimmi 39-it Qaanaamilu 3).

Inoorlaat sakiiallummut akiuussutissineqartussat naatsorsuutigalugit ikinnerpaamik 92% akiuussutissineqarsimapput. Kisitsit taanna 2007-imit appasinneruvoq qulaanili pineqartut tunngavigalugit kisitsit taanna qaffasinnerusinnaavoq.

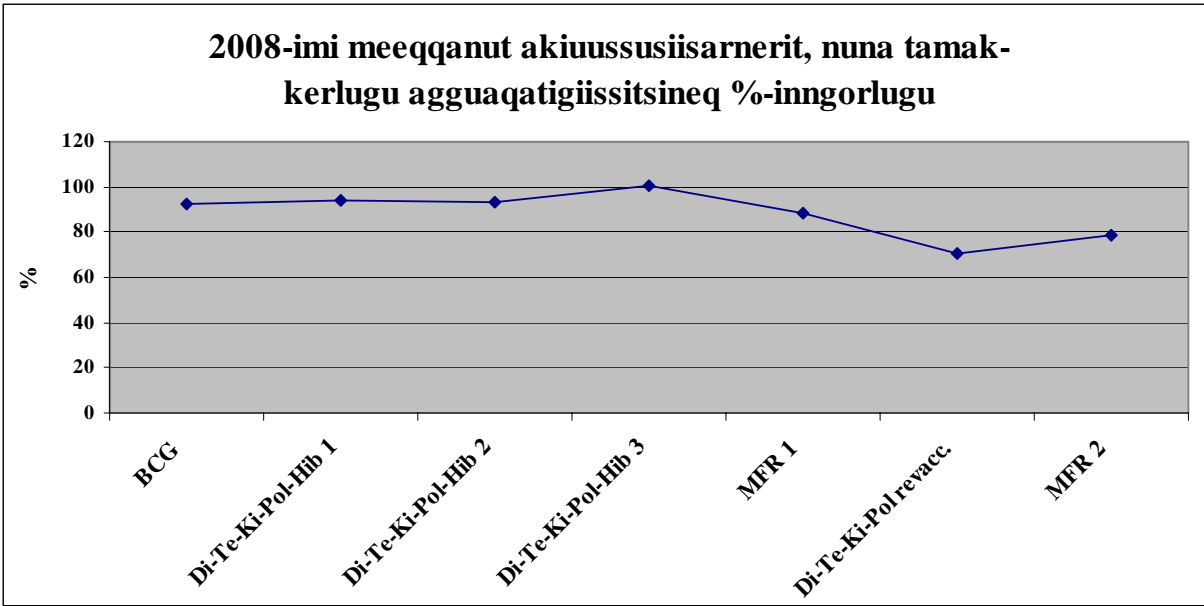
Qarasaasiakkut nalunaarsuivik Æskulap atorlugu assigiarnerusumik tutsuiginartumillu nalunaarsuisalernissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup suliniutigaa taamaasippat nalunaarsukkat kikkuneri paasineqarsinnaanngorlugit pissarsiarineqarsinnaalissammata.

Kalaallit Nunaanni meeqqat tamaasa isigalugit akiuussutissineqartussanik akiuussutissiineq naammaginartutut Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup nalilerpaa. WHO-p Unicef-illu siunniussaata Kalaallit Nunaata angusimagaa kisitsisit takutippaat (Nunarsuaq tamakkerlugu peqqinnissaq pillugu kattuffisuup (WHO) nunarsuarlu tamakkerlugu meeqqat atugarisaannut pitsanngorsaanarnermi aningaasaateqarfiup (Unicef) meeqqat 90 %-ii sinnerlugit akiuussutissineqarnissaat, sumiiffinnilu immikkoortuni akiuussusigassat 80%-ii sinnerlugit akiuussutissineqarsimanissaat anguniagaraat).

Mæslinginut savarnermut qimmeralannermullu/røde hunde, kiisalu toqqusaarlummut/difteri noqarnermut/stivkrampe ilummoornermut/kighoste nukillaarnermillu nappaammut/olio akiuussutisseeqqittarneq akiuussutissineqartussanut naleqqiullugu appasippallaarpoq sumiiffiillu ilaanni akuerineqarsinnaanngitsumik appasissuseqarluni.

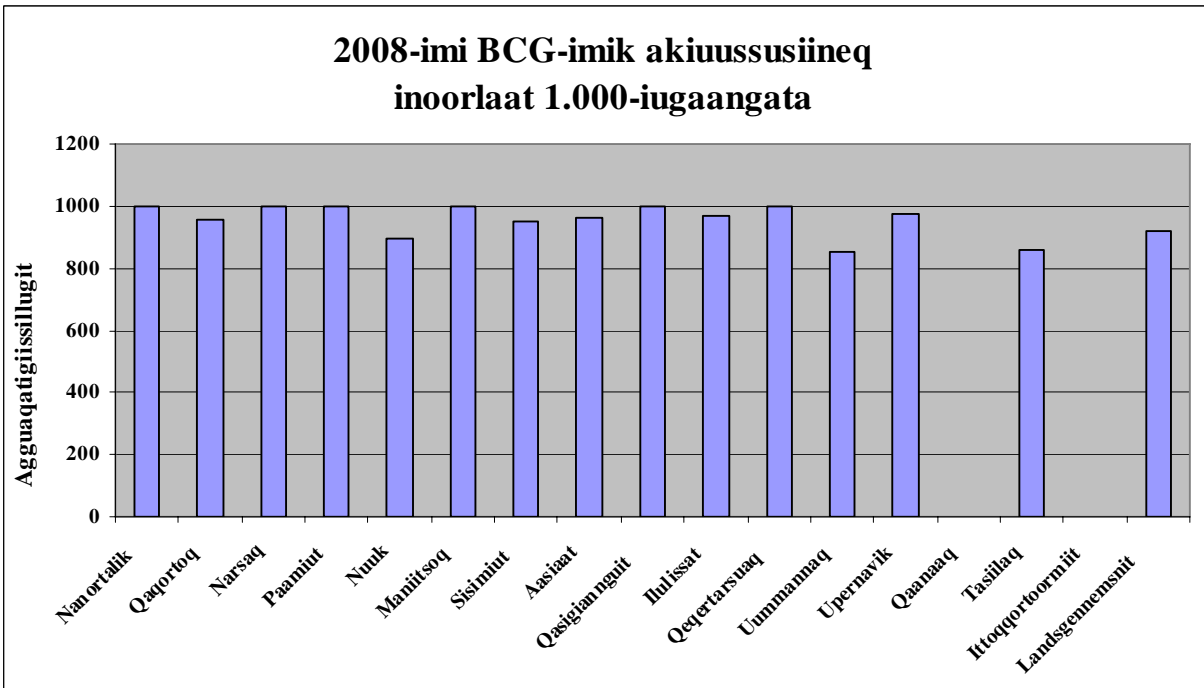
Takussutissiaq 14	Kalaallit Nunaanni akiuussusiisarnert
Ukiut	Akiussusiineq
Qaammatit 0	Sakiialluut (BCG)
Qaammatit 3	Di-Te-Ki-Pol-Hib 1
Qaammatit 5	Di-Te-Ki-Pol-Hib 2
Qaammatit 12	Di-Te-Ki-Pol-Hib 3
Qaammatit 15	MFR
Ukiut 5	Di-Te-Ki-Pol akiuussuseeqqinneq
Ukiut 12	MFR/MMR 2 + HPV 1 (niviarsiaqqat) (qaammatit 0)* HPV 2 (niviarsiaqqat)(qaammatit 2)* HPV 3 (niviarsiaqqat)(qaammatit 6)*
>18 Ukiut/år/ Year	Rubella (Aappaluttuarneq)

* Akiuussutissisarnernut allanut ilanngullugu HPV-imut akiuussutissiineq, decembari qaammat 2008 atuutilermat, naatsorsuinerimi matumani ilaanngilaq.

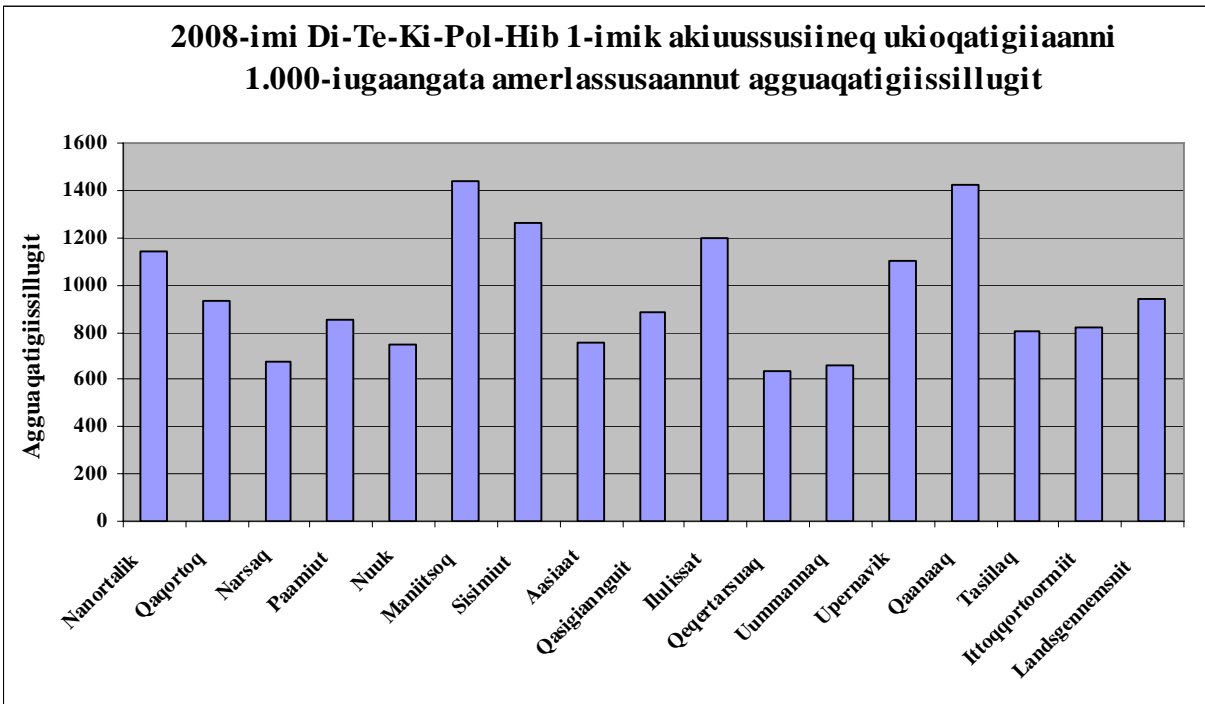

Titartagaq 8

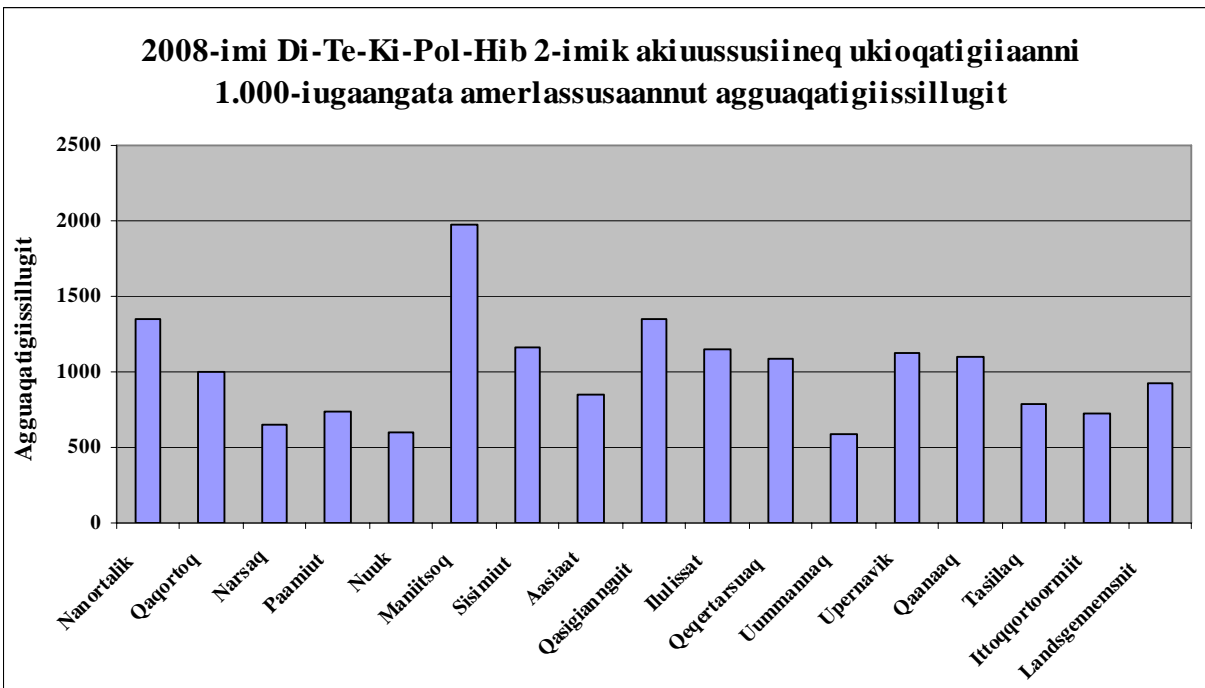
Peqqissaaveqarfinni ataasiakkaani akiuussutissiinerit

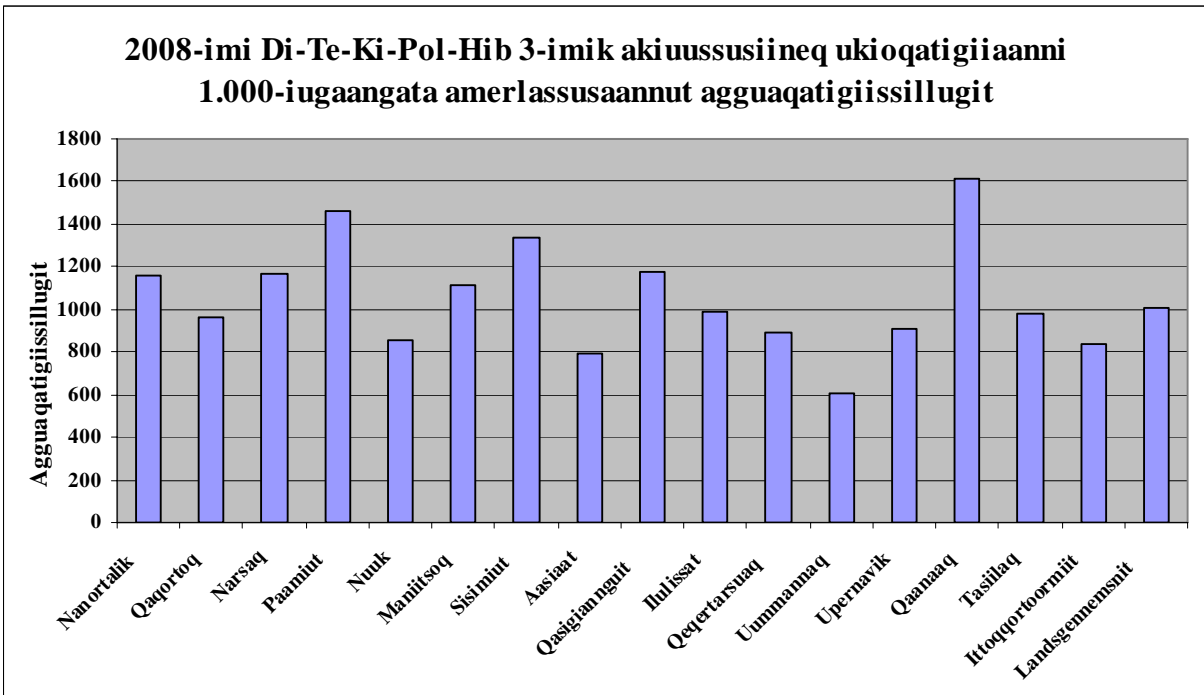
Titartagaq 9

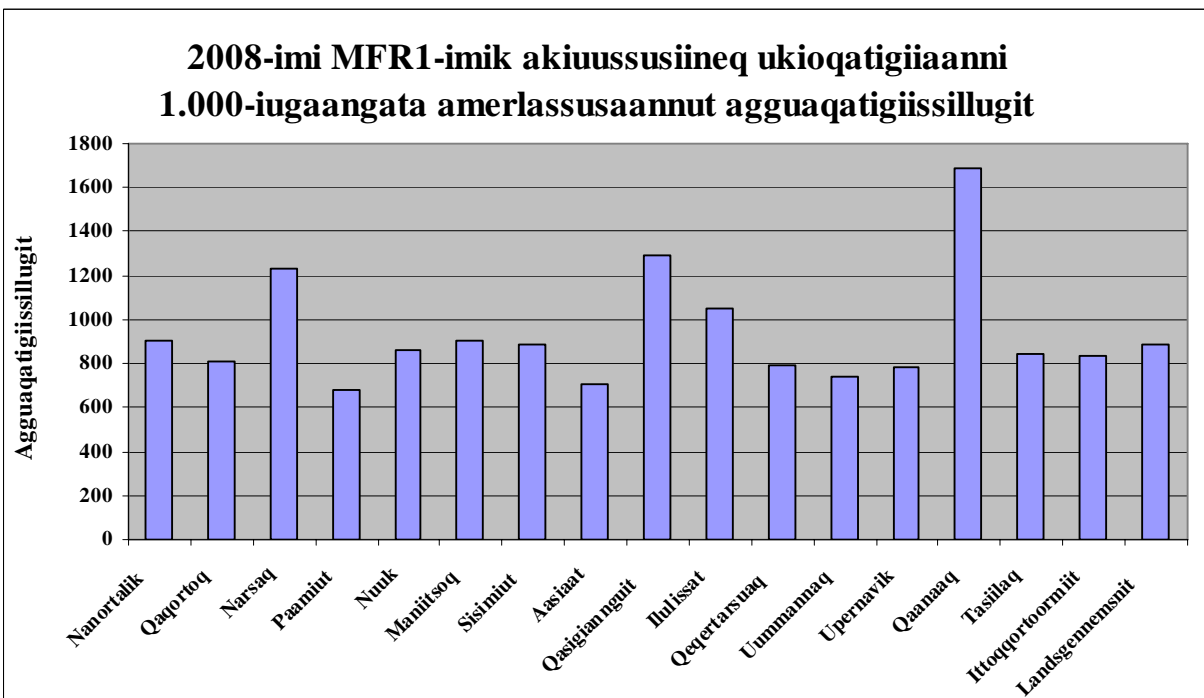
Titartagaq 10

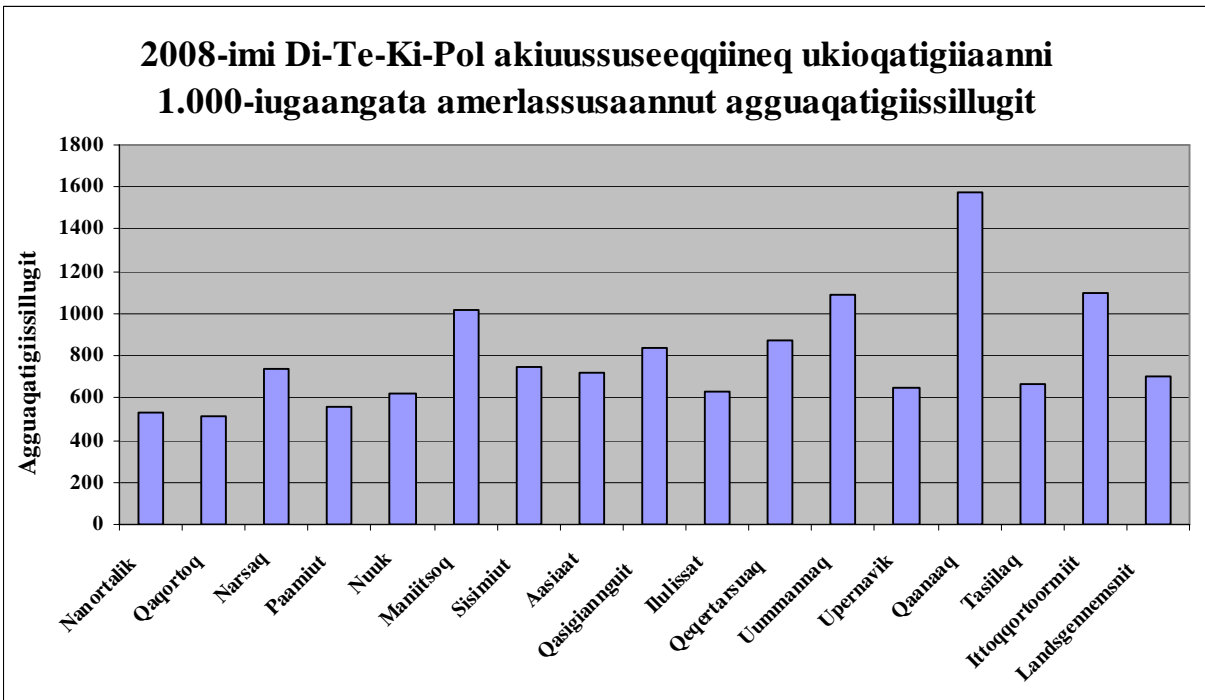
Titartagaq 11

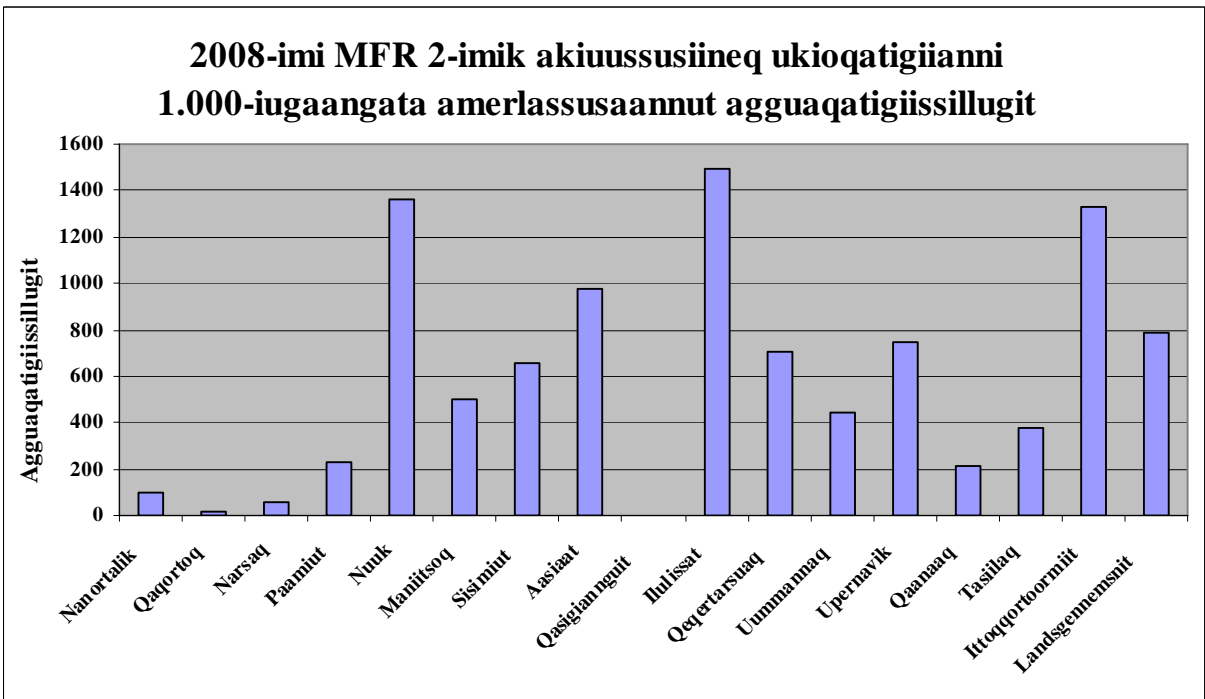
Titartagaq 12

Titartagaq 13

Titartagaq 14

Titartagaq 15